

VIJESTI

Izdaje: Odbor Jedinstvenog Narodno-Oslobodilačkog Fronta za Okrug Šibenik

Cijena 10 Kuna

Šmirnofašizmu
Sloboda narodu!

Godina II.

Šibenik, 30. XI. 1944.

br. 99.

TEKOVINE NARODNO-OSLOBODILAČKE BORBE

Dvogodišnjica zasjedanja AVNOJ-a u Bihacu

Pred dvije godine stvoren je AVNOJ voljom svih naroda Jugoslavije i postignuta jedna od najznačajnijih tekovina oslobodilačke borbe. Toga dana sakupili su se u Bihacu istinski narodni predstavnici pod vrlo teškim prilikama rata. U to vrijeme Hitlerove horde bile su u Staljingradu a njemačko-italijanske pljačkaške vojske u El Allamein-u, kod Kaira. Prvo zasjedanje AVNOJ-a spada u doba velikih italijansko-njemačkih ofenziva, izdaje Draže Mihajlovića i podle rabote svih neprijatelja slobode, kako u zemlji tako i u inozemstvo, to je vrijeme kada su izdajničke izbjegličke vlade u Kairu podijeljivale najviša odlikovanja najokorijelijim narodnim neprijateljima.

Delegati iz svih krajeva naše zemlje sakupili su se toga dana u velikom broju savladavši sve teškoće puta i opasnosti. U to vrijeme naše su jedinice oslobodile petinu zemlje i odnijele veliku pobjedu oslobodenjem historijskog grada Bihaca. Toga dana stvoreno je političko predstavništvo naših naroda koje je preuzelo na sebe tešku dužnost da vodi naše narode kroz teški rat u pobjedu, u oslobodenje od fašizma. Odluke donijete u Bihacu bile su kamen temeljac velikim historijskim odlukama koje su donijete godinu dana kasnije na II zasjedanju AVNOJ-a u povijesnom bosanskom gradiću Jajcu.

Ti narodi Jugoslavije prvi put u svojoj historiji stvaraju pravi istinski narodni parlament, u kome su najbolji i najprokušaniji narodni predstavnici prekaljeni u najljućem boju kojega poznaje historija naših naroda.

Na isti dan prošle godine sastali su se vijećnici iz svih krajeva naše zemlje u Jajcu. Ovom zasjedanju nisu prisustvovala 3 od 9 članova predsjedništva i 21 vijećnik koji su ili ranjeni ili su dali svoje živote na oltar domovine. Na zasjedanju donijete su historijske odluke o pretvaranju AVNOJ-a iz općeg političkog tijela u vrhovnog zakonodavnog organa narodne vlasti i suvereniteta naroda Jugoslavije.

Donijete su povjesne odluke o Vrhovnom zakonodavnom iz izvršnom narodnom predstavničkom tijelu Jugoslavije i Nacionalnom komitetu oslobodenja Jugoslavije kao privremenim organima vrhovne narodne vlasti u Jugoslaviji za vrijeme trajanja narodno-oslobodilačkog rata, o oduzimanju prava zakonite vlade Jugoslavije takozvanoj jugoslavenskoj vladi u inostranstvu i o zabrani povratka u zemlju kralju Petru II Karadorđeviću, s time da će pitanje kralja i monarhije riješiti sam narod svojom vlastitom voljom poslije oslobodenja čitave zemlje, zatim odluke o izgradnji Jugoslavije na federativnom principu i dodjeljivanju naziva Maršala Jugoslavije Vrhovnom komandantu NOV i POJ Josip Broz-Titu.

29. XI 1944 narodi Jugoslavije dočekaju ovaj dan u doba odlučnih bitaka za potpuno oslobodenje Jugoslavije u doba kada je oslobođen Beograd

NAŠE I SOVJETSKE TRUPE OSLOBADAJU BARANJU

Iz izvještaja Vrhovnog štaba NOV i POJ o operacijama za 29. XI :

Beograd, 30. novembra 1944.
U Baranji naše i sovjetske trupe nakon teških bojeva razbile su njemačku obranu i prodrle u Baranju potiskujući neprijatelja na zapad. Prodor je izvršen od Mohača do Osjeka na dužini od 50 km. Zauzeto je nekoliko mjesta, a među njima gradovi: Mohač, Pečuh, Manastir. Darđu i Jagodinu. Neprijatelj trpi velike gubitke. Sada naše i sovjetske jedinice gone neprijatelja na zapad.

U Srbiji oslobođeno je **Kraljevo** i naše jedinice očistile su čitav teritorij Zapadne Morave i približuju se Čačku. U ovim bojama ubijeno je 750, a zarobljeno 300 Nijemaca i zahvaćen veliki ratni materijal. Čitava ibarska komunikacija nalazi se u našim rukama. Na sektoru Užice-Požega razbijena je jedna jaka njemačka kolona. Oko Novog Pazara nastavljaju se teški bojevi.

U Crnoj Gori naše jedinice koje operiraju u primorju nastavljale su sa gonjenjem razbijenih njemačkih trupa i zauzele **Ulcinj** i stigle na Bojanu. Na sektoru Danilovgrada slabi neprijateljski otpor. Za posljednjih 10 dana VI crnogorska brigada ubila je i ranila preko 3000 Nijemaca, zaplijenjeno preko 1000 pušaka i mnogo ratnog materijala.

U istočnoj Bosni naše jedinice zauzele su Janju i čisteći dolinu Drine gone Nijemce prema Zvorniku. Nijemci pokušavaju da obezbijede komunikaciju Brod-Sarajevo. Na komunikaciji Rogatica-Višegrad razbijena je jedna jaka njemačka kolona. Uništeno je 117 kamiona i ubijeno preko 500 Nijemaca.

U Dalmaciji vode se jake borbe s opkoljenom njemačkom grupacijom oko Knina koja se uništava. Nijemci dovlače pojačanja iz Bihaca i Gračaca. Za posljednja tri dana ubijeno je i ranjeno 1000 Nijemaca.

U Lici Nijemci ponovo vrše napade iz Gračaca i Gospića u cilju da presjeku komunikacije iz sjeverne Dalmacije za Liku.

Zauzeti su Mohač i Pečuh

Moskva, 30 XI. Sovinformbiro javlja: Trupe III ukrajinskog fronta prešavši u ofenzivu preko rijeke Dunava sjeverno od rijeke Drave probile su neprijateljsku obranu na zapadnoj obali Dunava i napredovale u dubinu do 20 km. raširivši prodor u širini na 140 km i zauzele gradove i saobraćajna šredišta: **Batašzek, Pečuh i Mohač**, a također zauzele drugih 330 naselja.

Moskva, 29. XI. — Izvještaj Sovinformbiroa o ratnim operacijama za 28. XI 1944.

U toku 28. novembra naše su jedinice u Čehoslovačkoj napredovale i u bojama zauzele preko 60 mjesta, od toga krupna mjesta: Strocin, Petrovci, Zalubinci, Malčice, Malij i Velikij Kereš i željezničke stanice Banovec i Samot.

U Madarskoj zapadno od Nyiregyhaza naše su jedinice forsirale rijeku Tisu i u bojama zauzele nekoliko naselja.

Na drugim dijelovima fronta izvidnička djelatnost, a na pojednim mjestima bojevi mjesnog karaktera.

U toku jučerašnjeg dana na svim bojištima je uništeno i oštećeno 32 njemačka tanka.

Zborovi na kotaru Kistanje

Kistanje, 29. XI. U toku prošle sedmice održani su brojni sastanci i skupštine JNOF-a. Masovnim skupštinama u Dubravicama Rupama i Bratiškovcima prisustvovalo je preko 2.000 ljudi i žena. Govorili su općinski predsjednici: Dušan Lenić, Ignjatije Lalić u ime N.O.O. Štrbac Joka u ime AFŽ, Andrija Petrović u ime NOV-a i Gojko Ležajić u ime JNOF-a. Govorili su nadalje Ostoja Bezbradica, župnik Dubravica Don Joso Arnerić i Mila Karadole. Na svim ovim zborovima narod je oduševljeno pozdravljao i klicao NOV, JNOF-u, te bratstvu i jedinstvu Srba i Hrvata u federalnoj Hrvatskoj i bratskoj zajednici novoj federativnoj Jugoslaviji.

NARODNI SUD JE NEZILOSODAN

Šibenik, 29. XI. U Primoštenu je suđen i streljan zloglasni njemački špijun Jakov Bolanča. Mnogo-brojni zločini italijanskih i njemačkih fašista dijelo su Bolančino. Po nagovoru Bolanče, Švabe su streljali nakon strašnih muka dvije drugarice. Maricu Svetin i Svetinku Luketa.

Narod Primoštena i okolnih sela, koji poznaje krvničku ulogu Bolanče zadovoljan je kaznom, jer je to Bolanča svojim dijelima potpuno zaslužio.

Pučke škole na kotaru Vodice

Vodice, 29. XI. Za vrijeme stare Jugoslavije na kotaru Vodice postojalo je 16 pučkih škola. Danas, iako su prilike daleko teže, ratno stanje i oskudica, otvorene su 24 škole. I u ostalim selima kotara Vodice, ukoliko bude prilika otvorit će se škole, a onde gdje se to ne bude moglo otvorit će se analfabetski tečajevi.

Vodice, 29. XI. Sakupljeni su podaci o uništavanju vinograda od okupacije do danas. Prema sakupljenim podacima na kotaru Vodice do rata postojalo je 18.117.000 panjeva loze. Okupator je uništio 1.030.000 panja.

Od 14.500 hektolitara vina proizvod je pao na 8.050 hektolitara. Na općini Stankovci od 19.500 hl. godišnje prinos je spao na samih 3.000 hektolitara, a na općini Vodice od 50.000 hektolitara vina prinos je spao na 25.000 hektolitara.

— Na Šibenskom kotaru narodne vlasti otvorile su pošte u selima: Krapnju, Primoštenu, Rogoznici, Zlarinu i Perkoviću.

— U Kruševu nedaleko od Primoštena brigom narodnih vlasti i Komande Mjesta Šibenik uređena je i otvorena škola. Za početak vrši se obuka u I i II razredu.

— Selo Grebaštica u toku ovog mjeseca izradilo je 150 nadnica siromašnim partizanskim obiteljima. Radilo se je na preoravanju zemlje i branju maslina.

— Najvažnije pitanje koje se postavlja pred gospodarski odjel Okružnog N. O. O. Šibenik je dobavka sjemena za ozimu sjetvu, čije se pomanjkanje uvelike osjetilo uslijed velike suše u proljeću i ljetu. Pitanje dobave sjemena za sam grad Šibenik donekle je riješeno time, što je Okružni N. O. O. Šibenik, gospodarski odjel, dodijelio 1.200 kg. sjemena. Pitanje dobave sjemena za ostala mjesta ostaje za sada neriješeno, ali narodne vlasti nastoje da svima pomognu. Povrtnog sjemena razdijelilo se je na čitavom okrugu i to: 170 kg sjemena kapule, 40 kg. cvjetača (karfijola), 36 kg. sjemena od salate i 17 kg. sjemena petrusi-mena.

— Jedan pionir iz Jadrtovca našao je na putu sanduk municije koga su, vjerojatno, Švabe pri svom bježanju bacili. Mali pionir, i ako je sanduk bio težak, dovukao ga je u selo i predao Mjesnom N. O. O.

— Uspostavljen je morski saobraćaj na pruzi Šibenik - Rogoznica.

Politička kriza u Belgiji

Londonski „Times“ donša članak belgijskog prvaka otpora gospodina Demania o razlozima političke krize u Belgiji. On kaže u članku da vlada Pierlota-ne će da razumi ogromnu evoluciju belgijskog naroda za 4 godine rata. Belgijski narod traži da se uspostavi doista demokratski poredak i da se ograniči vlast bankara, industrijalaca i semi-generalata. Vodi se nemilosrdna borba između onih koji su saradivali sa neprijateljem, pomagali ga stavivši mu svoja industrijska i bankarska preduzeća na raspolaganje i onih koji su se aktivno borili protiv hitlerovaca.

Gospodin Demani zahtijeva u ime stranke otpora stvaranje nove vojske i čišćenje vojske od onih oficira koji su saradivali sa Nijemcima i izdali borbu svog naroda kažnjavanje industrijalaca koji su svoje tvornice stavili na raspolaganje Hitleru i nacionaliziranje po mogućnosti preduzeća koja kočuju privrednu obnovu zemlju, kao i uvođenje prave i zdrave demokracije.

Cio belgijski narod želi da produži energično rat do konačnog sloma Njemačke, rame uz rame sa svojim saveznicima: Sovjetskim Savezom, Velikom Britanijom i Amerikom. Onoga dana kada u Belgiji bude doista prava demokracija nestat će unutarnjih nemira.

Kraljevo je opkoljeno

Beograd, 29. XI - U Srbiji poslije dugih i žestokih bojeva naše jedinice prodrle su u njemačka jaka utvrđenja kod Kraljeva, prešle rijeke Ibar i Zapadnu Moravu te tako potpuno opkolile njemački garnizon u gradu. Nijemci pružaju žilav otpor ali naše jedinice i dalje napreduju i prodiru prema gradu. U ovim bojama Nijemci trpe osjetljive gubitke.

Nešto južnije likvidirane su opkoljene njemačke grupacije. Ubijeno je 650 neprijateljskih vojnika i oficira, dok je uništeno 55 kamiona. Borbe postaju sve žešće ukoliko se približavaju Novom Pazaru.

Na sektoru Knina teške borbe se nastavljaju. Nijemci se ogorčeno brane i vrše stalne protunapade. Neki položaji prelazili su po nekoliko puta iz ruke u ruku. U bojama posljednjih dana zarobljeno je 500 Nijemaca.

Suđenje u Beogradu

Beograd 27. XI. U Beogradu je završeno suđenje narodnim izdajicama i ratnim zločincima. Ovo suđenje izvršeno je pred sudom I Korpusa NOV-a. Među osuđenima na smrt nalaze se: Radoje Veselinović, Dušan Đorđević, ministri u Nedićevoj vladi, te Momčilo Janković, ministar za vrijeme Jugoslavije i Đura Janković, ministar unutrašnjih dijela za vrijeme Jugoslavije.

SAD - Uslijed teške bolesti sekretar za vanjske poslove gospodin Cordell Hull predao je ostavku. Na njegovo mjesto imenovan je gospodin Stettinius. Gospodin Stettinius potječe od bogate industrijsko-bankarske porodice. Njegov otac bio je glavni akcioner banke Morgan, najjačeg bankarskog poduzeća u svijetu. Sam Stettinius postao je predsjednik najveće američke korporacije čelika, a kasnije imenovan za podsekretara vanjskih poslova.